

Л. В. Журило

Освіта дорослих

ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ – складова освітнього процесу, спрямована на реалізацію права кожної повнолітньої особи на безперервне навчання з урахуванням її особистісних потреб, пріоритетів суспільного розвитку та потреб економіки. Визначення О. д. уперше подано в Рекомендаціях ЮНЕСКО щодо розвитку О. д., прийнятих 1976 у Найробі, а оновлено 2009 на 6-й Белем. конф. (Бразилія). Згідно з новим тлумаченням, О. д. визначають як сукупність навч. процесів формал., неформал. та інформал. освіти, за допомогою яких люди, котрих вважають дорослими в суспільстві, до якого вони належать, розвивають здібності, збагачують знання та підвищують свою тех. чи профес. кваліфікацію, тобто розвивають та покращують свою здатність до життя та праці у влас. інтересах, а також в інтересах громади й суспільства. На поч. 21 ст. зростає роль О. д., що зумовлено динамікою соц. і наук.-тех. прогресу, змінами у змісті й характері праці, можливостями раціонал. використання вільного часу. О. д. стає ключ. компонентом ціліс. заг. системи освіти і навч. впродовж життя. Україна залишається однією з небагатьох європ. країн, де О. д. не має чіткого закріплення на законодав. рівні. Наразі єдина норма, що регулює цю галузь, це стаття 18 Закону України «Про освіту» (2017), де подано лише заг. характеристику О. д. і післядиплом. освіти. Тому 2020 на громад. обговорення винесено проект Закону України «Про освіту дорослих», який у лютому 2022 підтримав КМ України. Згідно із Законом України «Про освіту», до О. д. належать: післядипломна освіта; профес. навч. працівників; курси перепідготовки та/або підвищення кваліфікації; безперерв. профес. розвиток; будь-які ін. складники, передбачені законодавством, запропоновані суб'єктом освіт. діяльності або самостійно визначені особою. Для ознайомлення із здобутками О. д. та заохочення до навч. дорослого насел. 1992 у Великій Британії проведено Нац. тиждень навч. дорослих. Згодом такі Тижні О. д. почали організовувати у різних країнах світу. 2000 до них долучилася й Україна (заходи відбуваються щороку у 2-й декаді вересня), а проведення Тижня О. д. набуло міжнар. статусу. За змістом перші Тижні О. д. мали універсал. спрямованість, а починаючи з 4-го – тематичну, напр., девізи укр. Тижнів О. д.: «Освіта дорослих для демократії», «Освіта дорослих для збереження роду, землі і води», «Освіта для дорослих сучасної родини», «Освіта татового життя», «Життя – це освіта, а теорія освіти є, по суті, теорією життя». 2008 в Інституті пед. освіти і освіти дорослих НАПНУ (Київ) створ. відділ андрагогіки. Від 2009 видають ж. «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи». 2015 засн.

Укр. асоц. освіти дорослих, яку 2016 прийнято до Європ. асоц. освіти дорослих.

Рекомендована література

1. Мартіросян О. І. Перспективи розвитку освіти дорослих у контексті Європейської інтеграції // Пед. процес: теорія і практика. К., 2007. Вип. 4;
2. Сігаєва Л. Є. Концепція розвитку освіти дорослих в Україні. К., 2009;
3. Її ж. Розвиток освіти дорослих в Україні (друга пол. XX ст. – поч. XXI ст.). К., 2010;
4. Левченко І. Освіта дорослих як наукова проблема // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2015. Вип. 5;
5. Мартинець Л. А. Освіта дорослих: форми та зміст // Освіта та розвиток обдаров. особистості. 2015. № 6;
6. Освіта дорослих: світові тенденції, українські реалії та перспективи. К.; Х., 2020.

Бібліографічний опис:

Освіта дорослих / Л. В. Журило // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-76843>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).